

Warszawa, 30.01.2024

Dr hab. Andżelika Kuźnar, prof. SGH
Instytut Ekonomii Międzynarodowej
Kolegium Gospodarki Światowej
Szkola Główna Handlowa w Warszawie

R E C E N Z J A

osiągnięć naukowych i aktywności naukowej dr. Łukasza Ambroziaka
sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk
społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

1. Podstawowe dane o kandydacie

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Pan Łukasz Ambroziak uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na handel wewnątrzgałęziowy państw Grupy Wyszehradzkiej*. Promotorem była prof. dr hab. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska, recenzentami: prof. dr hab. Elżbieta Czarny oraz dr hab. Edward Molendowski, prof. UEK.

Stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia został nadany uchwałą Rady Naukowej Kolegium Gospodarki Światowej SGH w dn. 3.06.2013 r.

Stwierdzam, że kryterium formalne, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce zostało zweryfikowane pozytywnie.

Z otrzymanej dokumentacji wynika również, że Habilitant wcześniej nie ubiegał się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Przebieg pracy zawodowej Habilitanta:

1.03.2013 – obecnie Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB)

Zakład Ekonomiki Agrobiznesu i Biogospodarki

- adiunkt (1.01.2020–obecnie)

Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego

- adiunkt (1.07.2013–31.12.2019)

- asystent (1.03.2013–30.06.2013)

1.08.2007–18.11.2018 Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur (od 1.11.2017 r. jako Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – Państwowy Instytut Badawczy)

- adiunkt (5.06.2013–18.11.2018)

- asystent (1.07.2008–4.06.2013)

- ekonomista (1.08.2007–30.06.2008)

2. Informacja o obowiązujących przepisach prawa i kryteria przygotowania recenzji

Niniejsza recenzja dorobku i osiągnięć Pana Doktora Łukasza Ambroziaka („Habilitation”) została sporządzona w związku z powierzeniem mi uchwałą nr 23/2023 Rady Naukowej Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie z dn. 8.11.2023 r. funkcji recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym Pana Doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse. Dokumentację i materiały dotyczące przedmiotowego postępowania habilitacyjnego otrzymałam 6.12.2023 r.

Podstawę prawną, wskazującą na kryteria oceny osiągnięć Habilitanta, stanowi art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2023 poz. 742): dalej „ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”.

Przedmiotem recenzji, zgodnie z art. 221 ust. 8 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jest ocena czy osiągnięcia naukowe Pana Doktora Łukasza Ambroziaka ubiegającego się o stopień naukowy doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w ww. przepisach prawa.

Przeprowadzona w niniejszej recenzji weryfikacja formalna i merytoryczna opiera się na następujących kryteriach:

- 1) posiadanie stopnia doktora,
- 2) posiadanie w dorobku osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny, w tym co najmniej:
  - a. jedną monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie

sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. a ustawy lub

- b. jeden cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt. 2 lit. b lub
- c. jedno zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazanie istotnej aktywności naukowej Habilitanta realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej.

3. Ocena dorobku naukowego co do osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomii i finanse

Dr Łukasz Ambroziak jako osiągnięcia naukowe stanowiące podstawę oceny dorobku w postępowaniu habilitacyjnym przedłożył cykl jednoautorskich publikacji powiązanych tematycznie pt. *Rozwinięcie metody przepływów międzygałęziowych w badaniach wartości dodanej w handlu zagranicznym ze szczególnym uwzględnieniem produktów rolno-spożywczych*. Wszystkie ukazały się w czasopismach naukowych i wydawnictwach książkowych znajdujących się na liście punktacyjnej Ministerstwa Edukacji i Nauki. Składają się na niego następujące publikacje:

1. Ambroziak, Ł. (2018). Wartość dodana w handlu zagranicznym nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, s. 227.
2. Ambroziak, Ł. (2018). The CEECs in global value chains: The role of Germany. *Acta Oeconomica*, 68(1), 1–29.
3. Ambroziak, Ł. (2017). Decomposition of Poland's Bilateral Trade Imbalances by Value Added Content. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 5(2), 51–69.
4. Ambroziak, Ł. (2017). Pozycja konkurencyjna nowych państw członkowskich UE w handlu towarami zaawansowanymi technologicznie. *Ekonomista*, 5, 506–526.)
5. Ambroziak, Ł. (2018). Znaczenie usług w globalnych łańcuchach wartości krajów Europy Środkowej i Wschodniej. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 523, 11–22.

6. Ambroziak, Ł. (2018). Zmiany w polskim eksporcie produktów przemysłu spożywczego według pochodzenia wartości dodanej. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 352, 9–21.
7. Ambroziak, Ł. (2021). The Role of Agribusiness in Polish Economy: an Analysis Based on the Input-Output Tables / Znaczenie agrobiznesu w gospodarce Polski: analiza z wykorzystaniem tablic przepływów międzygałęziowych. *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej/Problems of Agricultural Economics*, 368(3), 3–28.

Przedłożony cykl publikacji mieści się w obszarze ekonomii międzynarodowej. Dotyczy on metod nowych zastosowań światowych tablic przepływów międzygałęziowych w badaniach handlu zagranicznego, a także oceny zmian w strukturze przepływów międzygałęziowych sektora rolno-spożywczego Polski i jego pozycji w globalnych łańcuchach wartości. Tematyka przeprowadzonych przez Habilitanta badań jest ważna oraz interesująca ze względu na jej znaczenie dla badań handlu międzynarodowego, w szczególności zaś dla określenia pozycji państwa lub sektora/branży w globalnych łańcuchach wartości.

Całkowita liczba cytowań prac składających się na osiągnięcie naukowe według Google Scholar wynosi 72, natomiast według Scopus – 21 i Web of Science – 16 (wyszukiwanie zwykle przez „Autora”). Jedna publikacja [2] ma Impact Factor (IF). Była ona też najczęściej cytowana. Łączna liczba cytowań prac składających się na osiągnięcie naukowe może nie jest imponująca, ale wystarczająca, by pozytywnie ocenić ten aspekt osiągnięcia naukowego. Szkoda, że Habilitant nie wykorzystał pełni możliwości, jakie daje nowatorska tematyka i metodyka Jego badań i nie opublikował wyników w czasopismach zagranicznych dając sobie szansę na szersze upowszechnienie prowadzonych badań w środowisku międzynarodowym.

Przedstawione do oceny publikacje są spójnym merytorycznie i metodycznie cyklem publikacji. Natomiast sam tytuł osiągnięcia naukowego: *Rozwinięcie metody przepływów międzygałęziowych w badaniach wartości dodanej w handlu zagranicznym ze szczególnym uwzględnieniem produktów rolno-spożywczych* budzi moją wątpliwość. Habilitant sugeruje „metodę przepływów międzygałęziowych”, podczas gdy – moim zdaniem – chodzi o metodę zastosowania przepływów międzygałęziowych w badaniach wartości dodanej w handlu zagranicznym.

Cykl jest dobrze osadzony w teorii handlu międzynarodowego oraz umiędzynarodowienia produkcji. Słabości, które towarzyszyły badaniom empirycznym handlu międzynarodowego, wynikające z jednej strony z rosnącej fragmentacji produkcji, a z drugiej z braku aparatu narzędziowego zostały przewyżnione na początku drugiej dekady XXI w., kiedy zostały opracowane i udostępnione kompleksowe bazy danych zawierające międzynarodowe tablice przepływów międzygałęziowych. Habilitant bardzo szybko wykorzystał możliwości, jakie dają te bazy. Już w 2013 r. dokonał analizy udziału wartości dodanej w obrotach handlowych państw Unii Europejskiej¹. Badania te były kontynuowane i rozwijane. W ich rezultacie powstały artykuły [2-5] oraz monografia [1], poświęcone różnym aspektom wykorzystania światowych tablic przepływów międzygałęziowych do badania handlu zagranicznego państw Europy Środkowej i Wschodniej. Z kolei pozostałe dwa artykuły [6 i 7] dotyczą zmian struktury przepływów międzygałęziowych sektora rolno-spożywczego Polski.

Ze względu na nowatorstwo charakteru badań, Habilitant miał okazję – i dobrze ją wykorzystał – opracowania i usystematyzowania w polskojęzycznej literaturze ekonomicznej pojęć związanych z mierzaniem strumieni handlu w kategoriach wartości dodanej, takich jak: handel wartością dodaną, wartość dodana w handlu, globalne łańcuchy wartości. Na tym tle nieco raz incydentalna niespójność terminologii (np. towar/dobro/produkt; łańcuch wartości/łańcuch dostaw²). Niepotrzebnie Habilitant stosuje czasem kontrowersyjne własne klasyfikacje odbiegające od powszechnie przyjętych (np. dyskusyjny podział usług w artykule [5]).

Prace Habilitanta pozwoliły na wypełnienie istniejących do tej pory luk badawczych. Dzięki Jego publikacjom zwiększyła się wiedza na temat kompleksowego obrazu handlu zagranicznego krajów Europy Środkowej i Wschodniej, w szczególności handlu wartością dodaną. Szczegółowo zostało zbadane zjawisko uczestnictwa w GVC krajów, które w krótkim odstępie czasu (lub równocześnie) dokonywały transformacji systemowej oraz integrowały się gospodarczo z państwami Unii Europejskiej.

Odnosząc się do osądu poprawności w formułowaniu celów oraz problemów badawczych pragnę podkreślić, iż korespondują one z zakreśloną w pracy tematyką badań. Habilitant

---

¹ Ambroziak, Ł. (2013). *Wybrane miary wartości dodanej w wymianie handlowej na przykładzie państw Unii Europejskiej*. W: E. Kaliszuk (red.), *Mierzenie wartości dodanej w handlu zagranicznym – nowe koncepcje, metody i wyzwania*. IBRKK.

² I to mimo wyjaśnienia różnic między terminami w monografii [1].

postawił dwa główne cele: po pierwsze, opracowanie i zastosowanie nowych rozwiązań analitycznych w badaniu handlu zagranicznego tzw. nowych państw członkowskich UE (NPC) w kategoriach wartości dodanej oraz miejsca tych państw w globalnych łańcuchach wartości; po drugie, ocena zmian w strukturze przepływów międzygałęziowych sektora rolno-spożywczego Polski, w tym pozycji przemysłu spożywczego w globalnych łańcuchach wartości. Realizacja tych celów odbywała się w drodze odpowiedzi na następujące pytania badawcze, sformułowane przez Habilitanta:

1. „Jakie możliwości analityczne stwarza przejście od krajowych do międzynarodowych tablic przepływów międzygałęziowych w badaniach zmian handlu zagranicznego?
2. Które z nowych państw członkowskich UE w największym stopniu włączyły się w globalne procesy fragmentacji produkcji i jak zmieniło się ich miejsce w globalnych łańcuchach wartości w badanym okresie?
3. Czy statystyki³ handlowe nowych państw członkowskich UE w kategoriach brutto oraz w kategoriach wartości dodanej różniły się znacząco i co było przyczyną ewentualnych rozbieżności w wartościach obrotów handlowych ustalanych w tych kategoriach?
4. Jaka była pozycja konkurencyjna nowych państw członkowskich UE na rynkach zagranicznych ustalona na podstawie statystyk tradycyjnych w porównaniu z pozycją określoną na podstawie strumieni handlu wartością dodaną?
5. Czy czynniki determinujące strumienie handlu mierzonego wartością brutto w nowych państwach członkowskich UE różniły się od czynników determinujących strumienie handlu mierzonego wartością dodaną?
6. Jakie znaczenie mają usługi w handlu zagranicznym nowych państw członkowskich UE w świetle statystyk w kategoriach wartości dodanej?
7. Czy i jak zmieniło się znaczenie sektora rolno-spożywczego w gospodarce Polski oraz jego powiązania z pozostałymi działami gospodarki narodowej i z zagranicą?
8. W jakim stopniu krajowy przemysł spożywczy jest włączony w globalne łańcuchy wartości i jak zmienił się udział zagranicznej wartości dodanej w eksporcie artykułów tego przemysłu?”

Oceniam pytania za ważne zarówno z poznawczego, jak i analitycznego punktu widzenia. Stwierdzam również, że w przedstawionych do oceny dorobku naukowego publikacjach Habilitant udzielił odpowiedzi na postawione pytania, tym samym osiągając zamierzone cele

---

³ Habilitant używa mylnie terminu „statystyki” zamiast dane statystyczne/handlowe, etc.

badawcze. Słabością z metodycznego punktu widzenia jest brak sformułowania przez Habilitanta hipotez badawczych w odniesieniu do cyklu publikacji stanowiącego osiągnięcie naukowe.

Pozytywnie oceniam szczegółowość i dokładność prowadzonych analiz, a także docieklivość Habilitanta w stawianiu pytań oraz szukaniu odpowiedzi na nie. Nie jest mu obca żmudna praca na dużych zbiorach danych (czego przykładem jest m.in. dokonana dekompozycja obrotów handlowych krajów Europy Środkowej), jeśli ma prowadzić do wyjaśnienia nurtujących Go problemów (w tym przypadku różnic w wartości bilateralnych sald obrotów handlowych mierzonych wartością brutto i wartością dodaną). Na tym tle zastanawiające jest to, że Habilitant dokonując istotnych obserwacji nie zawsze podejmuje próbę wyjaśnienia przyczyn zaskakujących wyników (jak np. w odniesieniu do wpływu przynależności do strefy euro krajów NPC na wielkość obrotów handlowych mierzonych wartością dodaną, czy też odstawania Polski od pozostałych NPC pod względem wpływu odległości geograficznej i członkostwa w RTA dla eksportu brutto i według wartości dodanej).

Użyta przez Habilitanta metoda badawcza to model przepływów międzygałęziowych wykorzystywany od niedawna w pracach należących do głównego nurtu współczesnej ekonomii poświęconych problematyce pomiaru handlu zagranicznego oraz umiędzynarodowienia produkcji. Habilitant wykorzystał także różnego rodzaju metody statystyczne oraz ekonometryczne. Bardzo pozytywnie oceniam wielość metod stosowanych w badaniach Habilitanta, w tym część rzadko stosowanych przez innych badaczy, mimo ich dużej wartości poznawczej i aplikacyjnej (np. model CMS, model Aigingera).

Wykorzystana przez Habilitanta literatura przedmiotu wskazuje na dogłębną znajomość zarówno publikacji obcojęzycznych, jak i polskojęzycznych. Dodatkowo, w monografii [1] Habilitant dokonał bardzo cennego przeglądu literatury światowej, w tym polskiej na temat mierzenia wartości dodanej w handlu międzynarodowym oraz publikacji z tego obszaru w odniesieniu do Europy Środkowej i Wschodniej. Wysoko oceniam wskazanie przez Habilitanta dorobku polskich badawczy w tym obszarze.

Podsumowując, moja ogólna ocena cyklu publikacji zgłoszonych przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe w dziedzinie ekonomii i finansów jest pozytywna. Jego publikacje przyczyniają się do rozpowszechnienia wiedzy na temat alternatywnego w stosunku do

tradycyjnego sposobu pomiaru obrotów handlowych z wykorzystaniem międzynarodowych tablic przepływów międzygałęziowych oraz podejmują problematykę mającą bezpośrednie zastosowanie do polskiej gospodarki w zakresie wyboru w globalnych łańcuchach wartości typu działalności tworzącej możliwie dużo wartości dodanej oraz odnośnie przechodzenia w kierunku aktywności o większej wartości dodanej zarówno w skali całej gospodarki, jak i szczególności w sektorze rolno-spożywczym.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego składającego się na znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse

Z przedłożonej do recenzji dokumentacji ujętej w załączniku nr 4 wynika, że dorobek naukowy Habilitanta jest bardzo obszerny i zróżnicowany. Obejmuje łącznie 102 prace.

Zaliczają się do niego:

- 2 monografie autorskie;
- 2 monografie we współautorstwie;
- 22 rozdziałów w pracach zbiorowych, w tym 12 autorskich;
- 71 artykułów w czasopismach naukowych, w tym 51 autorskich;
- 5 materiałów konferencyjnych (w tym 1 uwzględniony w bazie Web of Science).

W złożonej dokumentacji nie ma oświadczeń współautorów wskazujących na ich wkład.

Dane naukometryczne w odniesieniu do całkowitego dorobku naukowego Habilitanta przedstawiają się następująco. Według bazy Google Scholar, publikacje Habilitanta były cytowane 591 razy, w tym liczba autocytowań wynosi 114 (indeks Hirscha = 12). Z kolei w bazie Web of Science Core Collection (wyszukiwanie poprzez opcję Cited Reference Search) liczba cytowań wynosi 120, w tym liczba autocytowań to 21 (indeks Hirscha = 4). W bazie Scopus (wyszukiwanie poprzez opcję Advanced/References) znajduje się 83 cytowania, w tym liczba autocytowań to 7 (indeks Hirscha = 4). Suma punktów według zasad MNiSW/MEiN wyniosła 1456, a po korekcie związanej ze współautorstwem 1040. Co istotne, w dorobku naukowym Habilitanta są 2 publikacje w czasopismach z Impact Factor. Ich sumaryczny IF (w okresie od uzyskania stopnia doktora) wynosi według listy JCR 1,54, a po korekcie wynikającej

ze współautorstwa – 1,07⁴. Uważam, że w ujęciu ilościowym jest to dorobek wystarczający do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Z punktu widzenia merytorycznego poddany analizie dorobek obejmuje pięć obszarów badawczych. Są one następujące:

1. Konkurencyjność polskich producentów żywności na rynkach zagranicznych (12 publikacji);
2. Polityka handlowa i jej wpływ na handel zagraniczny, w tym handel produktami rolno-spożywczymi (9 publikacji);
3. Brexit i jego konsekwencje dla wymiany handlowej Polski (6 publikacji);
4. Handel wewnątrzgałęziowy (5 publikacji);
5. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w przemyśle spożywczym (4 publikacje).

Prowadzone w ramach wskazanych obszarów badania znalazły zwieńczenie w postaci publikacji autorskich i wieloautorskich, zarówno artykułów w czasopismach naukowych, jak w rozdziałów w pracach zbiorowych. Ich poziom merytoryczny jest wysoki. Szczególnie wysoko oceniam osiągnięcia zakwalifikowane do obszaru 1, w tym zastosowane wszechstronne wskaźniki oceny pozycji konkurencyjnej Polski w handlu zagranicznym (w tym jakościowe i cen relatywnych), a także opracowanie autorskiego syntetycznego wskaźnika pozycji konkurencyjnej. W obszarze 3 (Brexit) należałoby wyraźnie wskazać, że bariery pozataryfowe i kontrole graniczne mają i miały ogromny wpływ na stosunki handlowe UE-Wielka Brytania także w sytuacji zawarcia Umowy o handlu i współpracy (TCA).

Szkoda, że Habilitant w ograniczonym stopniu wykorzystał możliwości upowszechnienia wyników swoich badań. Dr Łukasz Ambroziak publikuje dużo, ale znaczna część publikacji miała miejsce w tych samych, polskich czasopismach/wydawnictwach (np. Przemysł Spożywczy, Unia Europejska.pl, Inwestycje zagraniczne w Polsce, Koniunktura gospodarcza świata i Polski, a także czasopisma uczelniane). Habilitant stosunkowo rzadko, jak na ilość publikacji, konfrontował wyniki badań na konferencjach naukowych (łącznie miał 14 wystąpień na konferencjach zagranicznych i 30 na krajowych, przy czym 7 we współautorstwie).

---

⁴ Źródło: obliczenia Działu Informacji Naukowej IERiGŻ-PIB (za: Załącznik nr 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego z dnia 31 lipca 2023).

Analiza dorobku naukowego dr. Łukasza Ambroziaka dowodzi, że uczestniczył bardzo aktywnie w pracach zespołów badawczych realizujących projekty badawcze (w sumie 15 projektów i programów badawczych). Trzy z nich były finansowane w drodze konkursów krajowych (NCN i NCBiR). W latach 2015-2018 pełnił funkcję kierownika i jedynego wykonawcy w projekcie pt. *Wartość dodana w handlu za-granicznym nowych państw członkowskich UE oraz ich pozycja w globalnych łańcuchach wartości – analiza z wykorzystaniem światowych tablic przepływów międzygałęziowych*, finansowany ze środków NCN w ramach programu SONATA 7, przeznaczonego dla naukowców po uzyskaniu tytułu doktora. W latach 2015-2018 był głównym wykonawcą w zespole realizującym projekt pt. *Handel wewnątrzgałęziowy jako miernik zmian specjalizacji gospodarek nowych państw członkowskich (UE-10) w procesie dostosowań do uczestnictwa w jednolitym rynku europejskim w latach 1995–2013*, finansowanym ze środków NCN w ramach programu OPUS 7. W 2018 r. uczestniczył w projekcie badawczo-wdrożeniowym „Platforma Żywnościowa” (SELLFOOD), finansowanym ze środków NCBiR. Jako pracownik IERiGŻ-PIB Habilitant był zaangażowany w projekty badawcze w ramach badań statutowych, a także programów badawczych w ramach Programów Wieloletnich. W czterech z nich był koordynatorem prac zespołów badawczych. W sześciu badaniach statutowych Habilitant był kierownikiem.

Habilitant ma bardzo bogaty dorobek ekspercki. Jest autorem lub współautorem 48 ekspertyz i opracowań wykonanych w większości w IERiGŻ-PIB (43), głównie dla Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (40), a także dla Agencji Rynku Rolnego (3). Pozostałe 5 ekspertyz zostało wykonanych w IBRKK dla Ministerstwa Gospodarki. Większość ekspertyz i opracowań, była zrealizowana we współautorstwie.

Habilitant ma także spore doświadczenie recenzyjne. W 2015 r. był członkiem Zespołu Ekspertów oceniającym wnioski o finansowanie projektów badawczych w dziedzinie HS4 w ramach konkursu OPUS 9, finansowanego przez NCN. Wykonał także recenzję jednego projektu badawczego ubiegającego się o dofinansowanie w konkursie OPUS 10. Dwukrotnie (2017, 2019) recenzował projekty w konkursie MINIATURA (edycja 1 i 2), finansowanym ze środków NCN. Wykonał również 24 recenzje wydawnicze.

Podsumowując, osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta w odniesieniu do danych naukometrycznych oceniam jako spełniające kryteria ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Pozytywnie oceniam dorobek publikacyjny Habilitanta w kontekście jego

poziomu merytorycznego i spójności merytorycznej. Bardzo wysoko oceniam działalność ekspercką i w zakresie udziału w projektach badawczych.

4. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę oraz osiągnięć z zakresu współpracy z podmiotami otoczenia zewnętrznego

Habilitant nie jest pracownikiem uczelni wyższej. Mimo tego, ma pewne osiągnięcia dydaktyczne związane z prowadzeniem szkoleń dla pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych wyjeżdżających na placówki dyplomatyczne, a także zajęć na studiach podyplomowych w IERiGŻ-PIB. Gościnnie prowadził wykłady na studiach licencjackich i magisterskich w SGH z zakresu wspólnej polityki handlowej UE. W latach 2019–2022 pełnił funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Małgorzaty Bułkowskiej w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (promotor: prof. dr hab. Andrzej Kowalski). Tytuł rozprawy doktorskiej: *Rozwój polskiego eksportu rolno-spożywczego w świetle modelu grawitacji*. Udziela też od 2019 r. konsultacji mgr Barbarze Majerczyk-Graczykowskiej w zakresie rozprawy doktorskiej na temat handlu wewnątrzgałęziowego usługami w Polsce, przygotowywanej pod kierunkiem dr. hab. Adama A. Ambroziaka, prof. SGH. Ponadto w 2022 r. był w IERiGŻ-PIB merytorycznym opiekunem stażu dr Moniki Utzig ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

W zakresie osiągnięć organizacyjnych Habilitant wykazuje się aktywnością w obszarze kierowania zadaniami statutowymi i badawczymi, a także członkostwem w Radzie Naukowej IBRKK (2011–2014) oraz wieloletnim członkostwem w Kolegium Redakcyjnym dwumiesięcznika *Unia Europejska.pl*. Zakładam, że Habilitant wykazuje się także innymi, nie wskazanymi w Załączniku 3 działaniami organizacyjnymi w ramach wykonywanej pracy zawodowej.

Największy dorobek w tym obszarze oceny Habilitant ma w zakresie popularyzacji nauki, co wynika bezpośrednio z Jego zadań związanych z pracą w Polskim Instytucie Ekonomicznym (PIE), powstałym w 2018 r. z przekształcenia Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur – PIB. Jest autorem lub współautorem 102 publikacji popularnonaukowych. Udzielił też imponującej liczby wywiadów i komentarzy telewizyjnych, radiowych i prasowych (89). Pozytywnie oceniam także aktywność dr Łukasza Ambroziaka na Twitterze, gdzie z powodzeniem popularyzuje wyniki swoich badań.

Oceniając istotność aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej warto wymienić współpracę Habilitanta ze Stowarzyszeniem Europejskich Instytutów Koniunktury Gospodarczej (Association of European Conjuncture Institutes – AIECE), gdzie był byłem członkiem Grupy Roboczej AIECE ds. Cen Surowców i Handlu Światowego.

Habilitant współpracuje także z Instytutem Badań Ekonomicznych i Społecznych Problemów Globalizacji (Institut for Research of Economic and Social Problems of Globalization) na Uniwersytecie Europejskim w Tbilisi (Gruzja). W ramach tej współpracy uczestniczył trzykrotnie w konferencjach pt. „International Conference on Actual Economics and Social Problems in Modern Globalization” na Uniwersytecie Europejskim w Tbilisi oraz zainicjował prace, które zostały zwieńczone podpisaniem umowy o współpracy między ww. Instytutem a IERiGŻ-PIB.

Dr Łukasz Ambroziak współpracuje też ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie. Tu zrealizował dwa projekty badawcze finansowane ze środków Narodowego Centrum Nauki. Kontynuuje także współpracę z Katedrą Integracji i Prawa Europejskiego.

Podsumowując, pozytywnie oceniam aspekty aktywności Kandydata ubiegającego się o stopień doktora habilitowanego dotyczące Jego osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i działalności popularyzującej naukę, a także współpracy z pomiotami z otoczenia zewnętrznego.

5. Wniosek końcowy

W mojej opinii wszystkie kryteria oceny osiągnięć Habilitanta wskazane w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zostały spełnione. Stwierdzam jednoznacznie pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego, aktywności naukowej oraz całości dorobku pracy naukowej Habilitanta i rekomenduję nadanie dr Łukaszowi Ambroziakowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Andrzej Jan Kukuła